

## SZAKBIBLIOGRÁFIÁK KÉSZÍTÉSE ÉS FELHASZNÁLÁSA:

/Az alábbi tanulmány az OMK műszaki könyvtárosi továbbképző tanfolyama során elhangzott első ilyen tárgyú előadás kivonata. Az előadás bevezetőjében foglalkozott a bibliográfia fogalmának kialakulásával, történetével és a bibliográfiák különböző fajtáival, majd rátért a szakbibliográfiák elkészítésének gyakorlatára. Az előadás e részét tartjuk szükségesnek a Műszaki Könyvtárosok Tájékoztatója olvasói számára írásban is rögzíteni.-/

A szakbibliográfiák készítésének ismertetése során főleg azokat a gyakorlaton alapuló tapasztalatokat kívánom közvetíteni, amelyek elsajátítása révén a műszaki könyvtárosok saját területükön maguk is értékes bibliográfiai kutatómunkát végezhetnek. Mindinkább jelentkezik ugyanis az az igény, hogy a kutató- és termelőmunka elősegítéséhez az egyes vállalatok könyvtárosai maguk állítsanak össze jól használható szakbibliográfiákat. Ehhez elsősorban pedig az kell, hogy a bibliográfiákat készítő könyvtáros tudása és szakmai gyakorlata állandóan fejlődjék. A bibliográfia-készítés -minden alább részletezett szabály, vagy rendszer mellett is - aktív, gondolkodó, alkotó munka, amelynél a bibliográfus képzettsége, ítélőképessége döntő jelentőségű. Feltétlenül szükséges, hogy az összeállító figyelmesen, odaadón bedolgozza, "bele-rágja" magát az adott témába, helyesen tudjon válogatni, a válogatott anyagból a legmegfelelőbbet tudja ajánlani. A munkamódszerek ismerete megkönnyíti ugyan a munka technikai részét, de lényegében az eredmény az önálló, aktív gondolkodáson múlik.

A bibliográfiakészítés három legfőbb mozzanata:

- a/ a tervezés,
- b/ az anyaggyűjtés,
- c/ a szerkesztés.

a tervezés tulajdonképpen előkészítő művelet. Lényege a tárgy pontos rögzítése, tartalmi elhatárolása; tisztázása annak, hogy milyen témáról kívánom a bibliográfiát elkészíteni. Ehhez feltétlenül tudni kell, hogy a megbízó a kérdéses témáról az általánosságban megjelent műveket, vagy a kérdésnek csak az elméleti alapjait, vagy esetleg csak a gyakorlatát, a felhasználást kívánja-e megismerni. Ennek tisztázása után kerül sor a témának a tudományágon belüli pontos elhatárolására, tehát arra, hogy alaposabb feltárása érdekében a határtudományok mely területére terjedjen ki még figyelmünk. El kell határolnunk a témát még időben és térben is, ami azt jelenti, hogy rögzíteni kell milyen időszakot öleljen fel a bibliográfia: - az elmúlt 4-5 év anyagát-e, a legfrissebb irodalmat, vagy esetleg nyúljon vissza korábbi időpontra, pl. egy eredeti szabadalomtól induljon-e ki, stb.- A térbeli elhatárolás pedig azt jelenti, hogy földrajzi értelemben milyen országok irodalma a legérdekesebb; esetleg csak a hazai vagy a környező államoké, vagy minden országé. Felmerülhet olyan különleges kívánság is, hogy bizonyos nyelvi szempontokat vegyünk figyelembe - a felhasználó nyelvismerete alapján - végül pedig lehetséges az elhatárolás formai szempontból is: így például csak bizonyos típusú publikációk pl. disszertációk, vagy szabadalmak, vagy prospektusok, stb. iránt mutatkozik érdeklődés.

A tervezés, előkészítés munkamozzanataihoz tartozik még annak egyértelmű meghatározása is, hogy milyen célra készül a bibliográfia: további kutatáshoz, üzemi probléma megoldásához, tájékoztatáshoz, piackutatáshoz, továbbképzéshez, stb. A szakbibliográfiák készítésénél eleve abból kell kiindulnunk, - a válogatás kritikai módszerének alkalmazása mellett - hogy az elkészült bibliográfia az alapvető, tényleg szakbavágó irodalmat lehetőleg teljes egészében feltárja. Ez azt is jelenti, hogy a bibliográfia azokat a műveket tartalmazza, amelyek az adott pillanatban, a meghatározott gyakorlati cél számára a legalkalmasabbak. A készítés során állandóan és újból el kell döntenie, mit veszünk fel a bibliográfiába és mit nem. A könyvtárost gyakran elragadja az a törekvés, hogy minél több adatot gyűjtsön. A jó bibliográfiáknál pedig nem a sok, vagy több adaton, hanem az adatok használhatóságán, minőségén van a hangsúly, anélkül, hogy tulságosan leszűkítenénk az adatok számát. A téma, a szakma ismerete folytán éreznünk kell, hogy mikor, mit válogatunk ki, s mindig a téma természete, jellege határozza meg, hogy milyen mértékben lesz válogatott a bibliográfiai jegyzék. Még akkor is, ha a lehető teljességre törekszünk, válogat-

nunk kell olyan értelemben, hogy nyilvánvalóan elavult, vagy ismétlődő cikket ne vegyünk fel, ill. egyes esetekben az új eljárásról szóló eredeti beszámolót fogjuk előnyben részesíteni, valamilyen kompilációs, informatív jellegű cikkel szemben.

Az előkészítés - tervezés során annak megállapítása is fontos: kinek a számára készül a bibliográfia; a szakterületén már képzett kutató, mérnök részére vagy olyan szakember számára, aki egy új területtel kíván megismerkedni, - vagy fiatal mérnök részére, aki tájékozódás, továbbképzés céljából kéri a bibliográfiát, stb.

Végül azt is el kell dönteni már a tervezésnél, hogy a meghatározott célkitűzéseknek milyen típusu, műfaju ill. fajtájú bibliográfia felel meg legjobban. Elegendő-e csak u.n. címbibliográfiát, egyszerű irodalomjegyzéket adni, vagy szükség van magyarázatos, annotált bibliográfiára, illetve tárgyszavas, vagy szakrendi, betűrendes, esetleg időrendi felsorolásban adjuk meg a felkutatott adatokat.

Mindezek előzetes tisztázása, világos megfogalmazása, ill. megtervezése után foghatunk hozzá a következő munkamódszerhez:

az anyaggyűjtés - hez. Ez azt jelenti, hogy a szakirodalom rendelkezésünkre álló összességéből kiválogatjuk azokat a műveket, amelyek a tervezett bibliográfia számára alkalmasak. Amikor az anyaggyűjtést megkezdjük, tudnunk kell már azt, hogy milyen forrásokból fogunk gyűjteni. Vegyük tehát módszeresen sorra, milyen források állnak a kutató bibliográfus rendelkezésére. Általános megkülönböztetésként beszélünk elsődleges forrásokról és másodlagos forrásokról.

Az elsődleges források a könyvek, a folyóiratcikkek, esetleg szabadalmak, prospektusok, szabványok, mikrofilmek, stb. Nem lehet eléggé hangsúlyozni, mennyire fontos az, hogy a bibliográfus szemrevétele alapján, ún. autopsziás módszerrel vizsgálja meg a bibliográfiába felvett anyagot. Első lépésként leghelyesebb, ha az illető témáról szóló kézikönyvet, standard-jellegű összefoglaló művet tanulmányozzuk - feltéve, hogy ilyen van -, utána pedig a kérdéssel monografikus feldolgozásban foglalkozó könyvek kerülnek sorra. Itt még egy általános szabályt kell leszögezni: időbelileg a bibliográfiai anyaggyűjtésnél mindenkor a legfrissebb anyagtól haladjunk a régebbi anyag felé, azért, mert az újabb anyagban találunk esetleg sok hivatkozást a korábbi művekre, s gyakran bizonyos szempontból időmegtakarítást is jelent ez a módszer.

Az elsődleges források után kerül sor a másodlagos forrásokra. Melyek ezek? Elsősorban figyelőszolgálati kartonok,

rejtett bibliográfiák, szakbibliográfiák, bibliográfiák bibliográfiái, esetleg kurrens nemzeti bibliográfiák, referáló évkönyvek, referáló-abstract-folyóiratok, stb. stb. Ezeket a másodlagos forrásokat is értékelnünk kell az anyaggyűjtés során, ismernünk kell megbízhatóságukat, pontosságukat. A másodlagos forrásoknál különösképpen azt kell tudnunk megítélni, vajon kiterjednek-e minden általunk megkívánt adatra /pl. ha egy referátum szövege nem tűnik megbízhatónak, alkalmazzunk szűrőpróbát, keressük elő az eredeti cikket!/.

Az anyaggyűjtéssel tehát mind az elsődleges, mind a másodlagos források átnézésével párhuzamosan folyik az anyaggyűjtés technikai része: a forrásokban talált adatok bibliográfiai leírása. Ez azonban a tartalmi munkától soha nem választható el. Ahogy sorra vesszük a feldolgozandó forrásokat, a megfelelőkről, címleírást, un. bibliográfiai leírást készítünk. Minden talált tételt külön cédulára, kartonra veszünk fel. Általánosságban itt is a katalogizálási, címleírási szabályok mérvadók, de ezeket nem helyes mereven alkalmazni. A lényeg a bibliográfiai címleírásnál az, hogy a kiadvány pontosan azonosítható, ill. megtalálható legyen, tehát a szerző nevén, a mű címén és az impresszum adatain kívül feltétlenül adja meg a terjedelmet /nyilvánvalóan értékeesebb, többet mond pl. egy 20-oldalas cikk, egy 1-oldalasnál!/, a táblázatok, de esetleg az ábrák-fényképek számát is. Ha másodlagos forrásokból dolgozunk, pl. egy referáló-évkönyvből, különösen fontos, hogy cédulánkon megjelöljük azt is, hogy melyik másodlagos forrásból /pontos oldalszámmal/ vettük az adatokat. - A cédulák készítésénél és az abban alkalmazott rövidítéseknél, jelöléseknél ügyelnünk kell arra, hogy feltétlenül következetesen alkalmazzuk ezeket; hiányzó adatok esetén pedig meg kell találnunk a módot ezek kiegészítésére - legkésőbb az utolsó munkamozzanat: a szerkesztés során.- Ezzel az un. külső bibliográfiai címleírással párhuzamosan végezzük a kiválasztott bibliográfiai adat u.n. belső leírását is. Ez a belső leírás magának a műnek a tartalmára utal - vagy bővített címleírás formájában, vagy annotáció, referátum, esetleg kritikai jellegű recenzió formájában. Pl.elemző módon kiemelünk a műből egy-két olyan szakaszt, amely a keresett témához éppen a legjobban megfelel. Bővített címleírást pedig akkor alkalmazzunk, amikor maga a mű címe semmitmondó, túl általános, nem fedí pontosan a tartalmat; ilyenkor a tényleges tartalomra világosan utaló mondattal kibővítjük az eredeti címet. A művek, cikkek címeiről lévén szó, feltétlenül beszélni kell az idegennyelvű cikkek eredeti- tehát nem lefordított - címeiről. A bibliográfiai címleírásba

- eltérően az OMK-nak a figyelőszolgálati kartonokon követett gyakorlatától - ha csak lehetséges, feltétlenül vegyük be az illető mű eredeti címét, mivel ez -főleg szerző nélküli cikkek esetében-, de általában is, feltétlenül szükséges a cikkek azonosításához.-

A bibliográfiai anyaggyűjtési munkánál főleg kezdetben, de később is, ha bonyolult, szűk területre vonatkozó témák irodalomkutatásáról van szó, igen hasznos u.n. akcióprogram-menetlevel-et készíteni arról: milyen forrásokra terjedjen ki az anyaggyűjtés és milyen legyen a források áttekintésének sorrendje. Saját gyakorlatunkban egy ilyen akcióprogram kb.a következőképpen néz ki:

1. A téma pontos körülhatárolása, megbeszélése a megbízóval, a kutatóval magával.
2. A legfontosabb, s lehetőleg a legújabb összefoglaló kézikönyv áttanulmányozása, a kutatott téma egészének alapos megértése céljából.
3. A témára vonatkozó könyvek autopsziás megvizsgálása, lehetőleg az újabb irodalomtól a régi felé haladva.
4. A könyvekben lévő irodalmi hivatkozások, rejtett bibliográfiák áttanulmányozása, és megfelelők feljegyzése.
5. A folyóiratcikkek repertoriumának, ill. a figyelőszolgálat kartonjainak átnézése /mindenkor több decimális szám alatt, a határterületeket is figyelembe véve!/,
6. könyvtárunk fordítási katalógusának -esetleg maguknak az eredeti fordításoknak is - áttanulmányozása.
7. referáló évkönyvek /pl.Engineering Index/ átnézése, különös figyelemmel a található és a témát lezúkitó kereszt-hivatkozásokra.
8. A szakmába vágó referáló /abstract/ lapok átnézése /lezárt évfolyamok esetében, ha ilyenek vannak, a tárgymutatók áttanulmányozása/.
9. Ha a téma természete megkívánja a vonatkozó szabadalmak, esetleg szabványok átnézése.
10. A szakmát felölelő szakfolyóiratok legutóbbi évfolyamainak /tartalomjegyzékeinek/ áttanulmányozása.
11. Az u.n. vállalati irodalom: prospektusok, katalógusok, árjegyzékek, stb. átnézése.

Fel kell hívni itt a figyelmet arra is, hogy munka köz-

ben esetleg olyan adatokra, hivatkozásokra bukkanunk, hogy szükségessé válhat az anyaggyűjtés szempontjait éppen a téma jellegénél fogva megváltoztatni. Ilyenkor a már korábban átnézett forrásanyagot ebből a szempontból újra át kell tanulmányoznunk.

Az anyaggyűjtés után következik a bibliográfia készítésének harmadik, s egyben utolsó munkamozzanata:

a szerkesztés a bibliográfia tulajdonképpeni megszerkesztése, tehát az anyag rendezése, csoportosítása. A szerkesztés adja meg a bibliográfia jellegét: az anyagot a témának legjobban megfelelő rendszer szerint kell elrendeznünk, hogy áttekinthetővé, jól használhatóvá váljék. A szakbibliográfiák legkorszerűbb szerkesztési elve feltétlenül a tárgyi csoportosítás, tehát a választott anyagot úgy rendezzük, hogy az illető tudománynak megfelelő szisztematikus rend alapján választjuk meg a tárgyszavakat, s általában az általánosról haladunk a részletesebb, az egyedi felé. A tárgyszón belül - amely egyben fejezetet is jelenthet - alkalmazzuk azután a formai, betűrendes csoportosítást, tehát a szerzők neve, vagy szerző hiányában a cím első szavának figyelembevételével. A tárgyi csoportosítás alkalmazása, a téma jellegén kívül az anyag mennyiségétől is függ, tehát attól, hogy az egyes tárgyszavak szerinti fejezetekbe tudunk-e elegendő megfelelő anyagot felvenni. Előfordul - s ezt az OMK gyakorlatában következetesen megvalósítjuk - a kiadványfajok szerinti csoportosítás is, amikor a könyveket, folyóiratcikkeket, fordításokat, szabadalmakat, stb. külön fejezetekben, ezen belül szerzői betűrendben tüntetjük fel. Ez a rendezési mód egyrészt megkönnyíti a könyvtáron belüli feltalálhatóságot, másrészt bizonyos mértékben értékelő elrendezés is.

A szerkesztés munkájához tartozik - különösen akkor, ha az elkészülő bibliográfia szélesebb érdeklődő kör számára szól -, hogy bevezetőt, vagy utmutatót helyezünk az elejére, amelyben ismertetjük az összeállítás, szerkesztés elveit, a kutatás módszereit és egyben a felhasználónak rövid vezérfonalat adunk a bibliográfia céljáról és felhasználásáról. Nagyobb terjedelmű, logikai felépítésű bibliográfiáknál az egyes szakfejezetek elé is írhatunk magyarázatként előszót. Ilyen esetben esetleg egyes műveknél az annotációkat feleslegessé tesszük.

Akár tárgyi-szakrendi, akár betűrendes, vagy más rendezési elvet alkalmazunk a szerkesztésnél, legtöbb esetben gondoskodnunk kell mutatók-indexek készítéséről is, főleg akkor, ha a bibliográfia önálló kiadványszerűként nyomtatásban, vagy sokszorosításban is megjelenik. Szerzői betűrendes el-

rendezés esetén tárgymutató, tárgyszavas elrendezés esetén pedig szerzői névmutató készüljön – esetleg szótárszerű is lehet a mutató, amely három elemet foglal magában: a tárgyszót, a szerző nevét és a mű címszavát. Nem szabad megfeledkezni a szerkesztés során utalók készítéséről sem; tárgyszavas elrendezés esetén hivatkozni kell egyes fejezeteknél a bibliográfiába más tárgyszavak alá beosztott, de ennél a fejezetnél is értékes adataira. Az utalók túlzott nagy számának alkalmazásánál azonban mérsékeljük magunkat, s csak ott alkalmazzuk, ahol ez a téma megértéséhez, jobb áttekintéséhez feltétlenül szükséges. Ne feledkezzünk meg a bibliográfia elején vagy végén az alkalmazott rövidítések feloldásáról sem, s adjunk nagyobb terjedelmű bibliográfiák esetében a bevezető után jól megszerkesztett tartalomjegyzéket is.

Beszélnünk kell még az elrendezés, a szerkesztés technikájáról is, amelyet nem szabad a munka tartalmi részétől elválasztanunk. Az elrendezés technikájához tartozik, hogy a gyűjtött cédulákat átvizsgáljuk, az esetleges következtelenségeket kijavítjuk. Kiderülhetnek a rendezésnél az átfedések, szükség van adatok kiegészítésére, esetleg szűrőpróbaszerű ellenőrzésre. Mindezt a legnagyobb gondossággal kell csinálnunk. Párhuzamosan, megfelelő egységes tipográfiai jelekkel látjuk el a cédulákat – esetleg aláhúzzuk a fontosabb adatokat, vagy felkiáltójelet teszünk, zárójelbe tesszük, ami mellékes, stb. – Amikor az anyagot teljesen készen sorrendbe raktuk, következik a számozás. Erre főleg a mutatók készítéséhez van szükség, ilyenkor elegendő a tételszámokra hivatkoznunk. Miután így "nyomdakész" állapotba hoztuk a cédulanyagot, sor kerül a leírásra, ill. sokszorosításra, vagy kinyomtatásra.

- x - x - x -

Amikor az anyaggyűjtés forrásairól volt szó, említettük, hogy a bibliográfusnak tudnia kell azt, milyen forrásokban lehet megfelelő anyagot találni, milyen forrásai, s segédeszközei vannak. Általában a bibliográfiai munka minőségének egyik fokmérője, hogy a bibliográfiai munkaeszközöknek, segédkönyveknek, kézikönyveknek, stb., milyen sokfélesége, változatossága áll a kutató könyvtáros rendelkezésére, s ezekben milyen biztosan és gyorsan tud tájékozódni. Az alábbiakban a különböző jellegű bibliográfiai segédeszközökről, amelyek a műszaki tudományokkal általában foglalkoznak, kis táblázatos felállítást adunk, megjegyezve, hogy mindenütt csak szemléltető példaképpen 1-1 művet sorolunk fel – hiszen ilyen keretek között a hasonló jellegű, ma használatos műveket nem lehetséges mind megadni.

- - - - -

## A felhasználás.

Kevés szó esik általában arról, milyen hatalmas segítséget jelent mind a kutató, a mérnök, az olvasó, de a könyvtár dolgozói számára is egy-egy elkészült bibliográfia. A tapasztalat azt mutatja, hogy nagyon sok esetben az érdekeltek maguk sincsenek tisztában vele, milyen komoly támogatást adhat egy kész bibliográfia, illetve, ha tudják is, hogy elkészült ilyen, nem tudják, hogyan forgathatják, hasznosíthatják. Éppen a már elkészült bibliográfiák széleskörű felhasználásában hiányzik a jártasság; ezt a jártasságot elsősorban a könyvtárosnak kell elsajátítania úgy, hogy közvetíthesse azt a mérnök és kutató számára. Elsőrendű követelmény a könyvtárossal szemben, hogy az adott témához, adott esetben tudja, hogyan, hol, mit is keressen; nem szabad bizonytalankodnia, ismernie kell a segédeszközöket, a bibliográfiai utalások értelmét, a mutatók felépítését, használatát, s fel kell készülnie a várható, beérkező kérdésekre. Hogyan tudja ezt elérni?

Gyakorlati tapasztalataink alapján szeretnénk néhány tanácsot adni. Szükséges, hogy az üzemi-kutatóintézeti műszaki könyvtárosok saját könyvtárukban un. bibliográfiai katalógust készítsenek. Ebbe a katalógusba dolgozzák fel a sajátmaguk által már elkészített bibliográfiák céduláit -kartonokon szakrendben, esetleg tárgyszó szerinti elrendezéssel - és fokozatosan egészítsék ki ezt a saját szakterületükön az OMK által már elkészített bibliográfiák nyilvántartásával. Amennyiben munkájuk, kutatásuk közben nagyobb terjedelmű rejtett bibliográfiákra bukkannak, ezekről is készítsenek kartont, sőt saját kézi-, és segédkönyvtáruk bibliográfiai anyagát is hasonlóképpen beledolgozhatják ebbe a bibliográfiai katalógusba, amit más szóval "tájékoztatási archívum"-nak is nevezhetünk. Az OMK-ban elkészült bibliográfiákról rendszeresen hirt ad a Műszaki Könyvtárosok Tájékoztatója. Ebből a saját szakterületükre vonatkozó bibliográfiákról tudomást szereznek, s szükség esetén másolatot is kérhetnek saját részükre.

Az egy szakterületen, vagy rokonterületeken dolgozó üzemi és kutatóintézeti könyvtárak együttműködése is nagyban fokozhatja a bibliográfiák szélesebbkörű felhasználását. Kössenek ilyen vállalatokkal, intézményekkel megállapodást, hogy az elkészült bibliográfiákat bizonyos időszakonként kicserélik, ill. legalább tudatják egymással, hogy milyen bibliográfiák készültek el.

Az OMK bibliográfiai csoportja időszakonként - sajnos

nem eléggé rendszeresen megkapja az egyes hálózati műszaki könyvtárakban készült bibliográfiák egy-egy példányát. Ezeket nyilvántartásba veszi és szükség esetén mind a bibliográfiák készítésénél, mind a tájékoztató-szolgálatban felhasználja. Helyes volna, ha az üzemi-kutatóintézeti műszaki könyvtárosok minden náluk elkészült bibliográfia egy példányát az OMK bibliográfiai osztályára rendszeresen beküldnék, hiszen ezzel igen gyakran nagy munkát, újabb párhuzamos kutatást tudnak megtakarítani. - Az üzemi-kutatóintézeti műszaki könyvtárosok viszont ne mulasszák el, mielőtt egy-egy nagyobb munkát igénylő bibliográfiai kutatáshoz hozzáfognak, hogy igénybevegyék tájékoztatásképpen az OMK-t. Kérdezzék meg, készült-e már hasonló tárgykörben bibliográfia, van-e esetleg fellelhető rejtett bibliográfia, vagy talán más üzem, vagy kutatóintézet készített már a témára vonatkozó irodalmi jegyzéket.

Világos ezek után, hogy a bibliográfiai feltárást nem lehet elválasztani a bibliográfiák terjesztésétől, attól, hogy az elkészült anyag minden esetleges érdeklődőnek rendelkezésre kell hogy álljon. Ezért készítette el az OMK a KGM segítségével az utóbbi két évben a KGM területét érintő és az OMK által elkészített bibliográfiák jegyzékét, s ezért készül most, egyelőre kéziratban, az OMK által 1951-1956 között elkészített és még használható bibliográfiáinak jegyzéke. Helyes kezdeményezésnek kell tekinteni azt is, hogy pl. a "Mérés és Automatika" c. szakfolyóirat múlt évi egyik számában közölte, hogy az OMK egy év alatt a mérés-műszertechnika és automatizálás tárgykörében milyen bibliográfiákat készített. Kíváncsinos lenne, ha a különböző szakfolyóiratok, de akár az üzemi lapok, dokumentációs üzemi kiadványok, stb. folyamatosan hirt adnának a szakmát érdeklő, már elkészült bibliográfiákról.

A már elkészült bibliográfiák széleskörű ismertetésének és terjesztésének számos még felkutatható lehetősége és módszere van. Éppen ez a feladat vár a műszaki könyvtárosok most már igen széles társadalmára. Ezt a feladatot pedig össze kell kapcsolni azzal is, hogy nyomon kövessék ezek sorsát, felhasználását az üzemben, az iparágban, a kutatásban. Érdeklődjenek az üzemi könyvtárosok a szakembereknél, hogyan tudták hasznosítani az összeállított bibliográfiai anyagot, megfelelt-e az anyag mennyisége, minősége - milyen különleges kívánságaik lennének újabb bibliográfiák készítését illetően, mert csak így biztosíthatja munkája fejlődését.

- - - - -

# BIBLIOGRÁFIAI SEGÉDESZKÖZÖK ++

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>SEGÉDKÖNYVEK:</b><br/>/Nachschlagwerk, reference-book, справочник, guide/</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <p>CHAMBER's technical dictionary. Rev. ed. suppl. London, 1949. Chambers.</p>                                                                                                                                                                                                                                       |
| <p><u>Enciklopédiák:</u><br/>Odham's practical and technical encyclopaedia. London, 195-, Odham's Press.<br/>JONES, F.D.: Engineering encyclopedia. 2.ed. 1-2. Vol. New York, 1943. Brighton, Ind. Press.</p> <p><u>Lexikonok:</u><br/>BROCKHAUS' ABC der Naturwissenschaften und Technik. 4. Aufl. Leipzig. 1955. Brockhaus,</p>                                                                           | <p>HANDY technical dictionary in 8 languages. London, 1949. Disce.<br/>BUTTRESS, F.A.: World list of abbreviations of scientific, technological and commercial organisations. London, 1954. Hill.<br/>BAUDRY, H.: Dictionnaire d'abréviations françaises et étrangères techniques. Montligeon, 1951. Montligeon.</p> |
| <p>PFEIFFER-RINGENKUHL: Taschenlexikon der Technik. Leipzig, 1949. Dietrich<br/>LEONARDI, R.: Dizionario illustrato delle scienze pure e applicate. 2.ed. 1-2. Vol. Milano, 1950-52. Hoepli.<br/><u>Szótárak, címtárak, táblázatok:</u><br/>KRATKIJ tehniczeszkij szpravochnik, Moszkva, 1949-1950. Gosztehizdat. /értelmező/<br/>ILLUSTRATED technical dictionary. New York, 1944. Philosophical Libr.</p> | <p><b>BIBLIOGRÁFIÁK:</b><br/>/általános műszaki jellegűek/<br/>DALTON, B.H.: Sources of engineering information. Berkley - Los Angeles, 1948. Univ. of Calif. Pr.<br/>HOLMSTROM, I.E.: Records and research in engineering and industrial science. 2.ed. rev. a. enl. London, 1947. Chapman a. Hall.</p>             |

++ A táblázat összeállításához hasznos segítséget nyújtott a szerkesztés alatt lévő Loczka-Tombor kartársak által összeállított "A tudományos kutatás segédkönyvei" c. munkája.

BIBLIOGRAPHIE des livres  
française de technologie et  
industrie ... 1940-1950.  
Paris, 1950.Synd.Nat.des  
Edit.

HOLMSTROM, I.E.: Biblio-  
graphy of interlingual  
scientific and technical  
dictionnaires.Paris,  
1954.Unesco./Műszaki és  
tudományos szótárak nem-  
zetközi bibliográfiája!!/

OMK bibliográfiáinak jegy-  
zéke. I-II. /KGM-mel kö-  
zös kiadásban/ 1955-1956.

ROBERTS, A.D.: Guide to  
technical literature.  
Introductory chapters and  
engineering. London, 1939.  
Pitman. /1938-ig ismerteti  
a műszaki irodalom biblio-  
gráfiáit/

REFERÁLÓ ÉVKÖNYVEK:  
/index, year-book/

ENGINEERING Index,  
1884 - New York.  
-- Engng.Ind,Incor.

INDUSTRIAL ART Index.  
New York, 1913.,Wilson Co.

FÜHRER durch die technische  
Literatur.Hannover, 1913-  
Weidemann /évenként megje-  
lenő műszaki irodalmi  
könyvkereskedői bibliográ-  
fia/

REFERÁLÓ FOLYÓIRATOK:  
/abstract-lapok/

OMK Műszaki Lapszemlék,  
Bp.1949-50-

REFERATIVNÚJ Zsurnal,  
Himija, - Fizika - Asztro-  
nomija - Mehanika - Masino-  
sztroenie - Metallurgija -  
Telemehanika, radiotekhnika,  
elektronika, elektrotehnika.  
Moszkva, 1954-

TECHNISCHES Zentralblatt.  
Maschinenwesen - Elektro-  
technik. Berlin, 194-

BETTELLE Technical Review,  
Columbia, Ohio, 1952-

APPLIED Mechanics Review,  
San Antonio, 1948-

BULLETIN Analitique Signa-  
letique, Centre Nat. Rech.  
Scient. Paris, 195--.

PATENT'S Abstracts Journal,  
Liverpool, 194-

KÉZIKÖNYVEK:

/Handbuch, Hilfsbuch, etc./  
/Általános műszaki jelle-  
gűek/

HANDBOOK of engineering  
fundamentals. 2.ed.New York  
London, 1952. Wiley, Chap-  
man a.Hall.

STANIAR, N.: Plant enginee-  
ring handbook. New York-  
London-Toronto, 1950.  
McGraw Hill.

PALOTÁS, L.: Mérnöki kézikönyv 4 kötetben. Bp. 1955 - Műsz. K.

JUDGE, N.: Engineering materials. 3 Vol. London, 1945-47. Pitman.

HÜTTE des Ingenieurs Taschenbuch. Hrs. Akad.Verein Hütte, 28.neubearb. Aufl. 1,2,5 Bd. 1954-1955.

- - -

Vince Pálné

- x - x - x - x -

#### Az Országos Műszaki Könyvtár bibliográfiai szolgáltatásai.

Az OMK 7 év óta végez irodalomkutatási munkát a kutató- és tervezőintézetek, iparvállalatok stb. írásbeli kérésére. A termelés és műszaki kutatás részére nyújtott bibliográfiai szolgáltatások körét a könyvtár kibővítette. A témák differenciálódása következtében mind sűrűbben merült fel ez az igény, hogy a felkutatott irodalmi anyagot a könyvtár mélyebben, elemzőbben tárja fel.- Ezért az eddigi díjmentesen végzett szakirodalomkutatás mellett költségmegtérítés ellenében, olyan analitikus szakbibliográfiák összeállítását is vállalja, amelyeknél a cím mellett néhány mondatban tartalmi ismertetést /annotációt/ is adnak, feltárva a hivatkozott irodalom leglényegesebb mondanivalóját. Ilyen bibliográfiákat a könyvtár csak jól elhatárolt, szűk témakörben készít.

- - - - -